

nis vendit Petro, nulla in contractu venditionis de pensionibus mentione facta. Q. ad quem ex duobus pensiones illæ pertineant.

Respondeo: Persoluto per emptorem pretio convento, eique domo assignata, pensiones dividendæ sunt juxta proportionem temporis: pro quo fuit sub utriusque dominio. Ratio est, quia pensiones substituuntur loco fructuum, eisque correspondent; sed fructus cedunt domino rei, cujus censentur fructus; ergo & pensiones: sed ante perfectam venditionem venditor est dominus rei venditæ, & post illam fit dominus emptor: ergo pro tempore ante perfectam venditionem pensiones debent pertinere ad venditorem; post illam ad emptorem: similiter resp. etiamsi pretium non sit solum, nec cautio præstita, aut fides data. Ratio est, quia, absoluto contractu venditionis, res pertinet ad emptorem: ergo pensio à puncto, quo rei dominium acquirit, ad ipsum spectat ad ratam temporis dominii acquisiti. Excepe tamen, nisi aliter inter partes sit conventum. Rosignol. de cont. disp. 5. §. 6. Girib. tr. 3. cap. 3. dub. 14. Palao, aliique.

CAS. III. Quidam Parochus costam obtinuit à Romano Pontifice alicujus Sancti Confessoris Pontificis, quam judicans esse insignem reliquiam, illius Officium in propria Ecclesia elevat ad ritum duplicem. Q. an talis costa sit insignis reliquia ad enunciatum effectum.

Respondeo negative: Sacra enim Rituum Cong. post editum generale Decretum sub die 3. Junii 1617. quo permittebatur Officium duplex in iis Ecclesiis, in quibus insignis reliquia asservatur, successive ad occurrendum libertati opinandi circa indicatam magnitudinem partis corporeæ, sub anno 1628. 8. Aprilis, præmissa uberius declarando, taxative præscripsit ad præfatum effectum talia esse censenda Caput, Brachium, & Crus; & quidem ad hæc decernenda processit, non postulatis respondendo in casibus particularibus (ut sæpe contingit) sed per Decretum generale in Breviario Romano ad instar Rubricæ imprimendum, quo satis in aperto ponitur, costam omnino exclusam intelligi à numero insignium reliquiarum.

ANNO MDCCXLVIII.

MENSE JANUARI.

CAS. I. Confessarius tempore Jubilæi imposuit pœnitenti, ut recitaret quinque Pater, & Ave pro satisfactione Sacramentali. Hic, ut citius se expediret, recitavit hujusmodi preces alternatim cum Socio in Ecclesia designata, animo tum lucrandi Jubilæum, tum implendi pœnitentiam. Q. an utrique oneri satisfecerit.

Respondeo negat. Si Confessarius, vel Pontifex aliud non expresserat, nec aliud apparebat ex circumstantiis; ut apparet circa jejunia, cum publicatur Jubilæum in Quadragesima. Fert enim communis opinio, quod quan-

do Confessarius aliud non expressit, nec circumstantiæ de ipsius mente aliter indicant, tunc satisfactio ab eo injuncta intelligi debet de opere supererogationis, ut passim monent DD. Idemque in simili casu dicendum esse de Oratione, & aliis operibus à S. Pontifice pro Jubilæo præscriptis, suadet ipsamet lex prudentiæ economicæ Ecclesiasticæ dictans, fidelem Ecclesiæ Ministrum, qualis sane censendus est Pontifex, nolle extra casum valde urgentis motivi, ac specialissimæ circumstantiæ, pretiosum Ecclesiæ thesaurum profundere pro operibus jam debitis; id namque esset illum profundere pro nulla, vel minima causa; quod juxta Bellarminum, & alios sapit prodigalitem. Id etiam suadet modus, quo idem Pontifex talia opera præscribit, nam (ultra quam quod ea imponit: non ut opera pia præcise, sed ut onera implenda quasi ex pacto, quod plane denotat gravamen diversum ab omni alio præcedente) simul & semel districte præcipit Confessariis, ut pro quibusvis peccatis pœnitentibus imponant salutare pœnitentias, ut communiter innuunt Bullæ Jubilæi recentiorum Pontificum. Ad quid mehercle duplex hæc distincta præscriptio, si juxta mentem Pontificis opera Jubilæi non deberent esse diversa quoad substantiam à satisfactione postea imposita pro peccatis? Adde, posse quidem persolvi alternatim cum socio orationem Jubilæi, ut docet Bossius de Jub. sect. 4. cap. 17. & constat ex praxi; non sic tamen satisfactionem, quidquid in contrarium dicant Azorius Inst. p. 1. lib. 10. cap. 7. q. 10. aliique. Approbatam enim legimus, immo pro Choro præceptam alternam Officii recitationem, commendatam alternam recitationem Rosarii, vel &c. permissum tamen nullibi legimus alternum satisfaciendi modum: etsi praxim, consuetudinemque consulimus, hæc communiter est, quod suam à semetipso quisque adimpleat satisfactionem, ni ob urgens motivum Confessarius aliud expresserit. Cum igitur consuetudo habeat vim legis, dicendum etiam ob hoc, pœnitentem adæquate utrique oneri non satisfecisse, sed (cum agatur de re dividua) solum inadæquate, & pro rata; ut cum Sanctio inquit Pharaonis de Pœnitent. sess. 221 c. 4.

CAS. II. Sacerdos paullo ante confessus, dum est ad Altare, recordatur peccati mortalis ex inculpabili oblivione non expressi, ne sine gravi periculo tunc exprimibilis. Q. an sit necesse, ut ibi de eo eliciat actum contritionis.

Respondeo cum distinctione: Vel talis Sacerdos in confessione paullo ante peracta habuit dolorem universalem de omnibus peccatis à se commissis, vel habuit dolorem particularem, ac restrictum ad ea, quæ fassus est. Si primum, dico, necesse non esse, ut ibi eliciat actum contritionis de peccato oblito, cum enim per illum dolorem universalem retractaverit omnia peccata, absolutio immediate cadens supra dolorem, causavit gratiam directe remissivam eorum, quæ expressa fuere, & remissivam indirecte peccati obliti, ob impossibilitatem gratiæ santificantis cum quocumque mortali peccato. Propterea Tridentinum ait, tale peccatum eadem confessione intelligi inclusum. Si secundum, dico, attendendum esse, an Sacerdos adeo restrinxerit dolorem ad peccata expressa, ut ab eo excluserit alia, quæ putabat se non habere. Item, an hujusmodi dolor fuerit ab eo conceptus ex

motivo specialis turpitudinis resultantis ab oppositione ad peculiare virtutes, quibus peccata confessa opponuntur; an vero fuerit ab eo conceptus ex motivo universalis, puta, ob summam divinam bonitatem offensam, aut ob merum gehennæ. Siquidem in primis duobus casibus utique necesse est ibi elicere actum contritionis, ut se constituat in statu gratiæ; nam tunc, interveniente reminiscencia peccati obliti, hoc viget in anima, cum nullo modo fuerit retractatum. In tertio vero casu necesse non est, ut ibi de eo eliciat actum contritionis; cum enim huiusmodi dolor, ratione motivi universalis, virtualiter se extenderit etiam ad peccatum oblitum (nam qui detestatur ex. gr. furtum, quia est offensa Dei, vel ex metu gehennæ, implicite & virtualiter detestatur etiam fornicationem, ac cætera peccata, quæ pariter sunt offensæ Dei, & merentur gehennam), etiam istud implicite, & virtualiter fuit retractatum, ac proinde indirecte absolutum, atque remissum; ita DD. communiter.

CAS. III. Subdiaconus petit à Parocho, an teneatur recitare divinum Officium iis diebus, quibus febris quartana laborat. Attenditur responsio Parochi.

Responsio data à Parocho hæc est: Vel huiusmodi febris intra diem ipsi relinquit tantum temporis, ac virium, ut sine gravi incommodo possit totum divinum Officium, vel saltem aliquam eius partem persolvere, vel non. Si primum, tenetur Subdiaconus illa die vel totum, vel partem Officii, juxta tempus ac vires, recitare; nam quoad hoc in tali casu urget præceptum. Propterea S. Carolus in suo Conc. Mediolan. IV. ann. 1576. *Meminerit, inquit, qui Officio adstrictus est, se febris, morbove aliquo, vel adversa valetudine leviter aliquando laborantem, non justam propterea excusationem habere, quamobrem illud intermittat, omittatve.* Et quod dicitur de toto, valet etiam de parte Officii; damnata enim est ab Innoc. XI. hæc propositio 24. in num. *Qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur; quia major pars trahit ad se minorem.* Si secundum, non tenetur; quia impotentia ipsum excusat. Hinc communiter DD. tradunt, quod si Subdiaconus ex. gr. mane sit liber à febris, ac sentiat se habere vires sufficientes pro recitatione totius Officii, debeat mane recitare etiam Vesperas, & Completorium, si prævideat febrim postmodum à tali recitatione ipsum impedituram; eo quia præceptum divini Officii quoad substantiam obligat intra latitudinem totius diei; & anticipatio, vel posticipatio in casu non est usus Privilegii, sed obligatio; qui enim strictè obligatur ad aliquod munus obeundum, eo fungi debet, cum potest. Unde obligatio accidentalis, recitandi hanc, vel illam Horam tali, aut tali hora temporis, cedit in casu obligationi substantiali. In dubio postea, an prædicta recitatio totalis, vel partialis, absque gravi nocumento, aut periculo ejusdem, peragi possit, consulat virum prudentem, qui si perplexum relinquat, deponat omne dubium, & recitationem omittat.

M B N S E F E B R U A R I I .

CAS. I. **N**on advenientibus Patrino, & Matrino designatis, Parochus ad levandum infantem de sacro fonte pro eis adhibuit obstetricem

cum

cum impubere solo ex viris ibi præsentibus. **Q.** an bene se gesserit.

Respondeo, Parochum id facientem male se gessisse: nam si circa Baptismum talis infantis non erat periculum in mora, non debebat, inconsultis parentibus ejusdem designare alios paternos; sed Baptismum differre quousque vel adessent patres à parentibus jam designati, vel alii ab iisdem loco ipsorum substituti, vel etiam ab ipso: ad id tamen prius ab illis obventa facultate. Præcipit enim Tridentina Synodus sess. 24. de reform. Matrim. cap. 2. ut Parochus antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat sub poena arbitrio Ordinarii. Hic Beja apud Lacroix de Bapt. num. 362. inquit, mortaliter peccare Parochum, qui, diu tardantibus patris à parentibus designatis, factus impatiens alium designat in patrinum, quia facit contra jus parentum, obtrudendo alium forte non gratum, vel cum quo nolent habere cognationem, quæ juxta Tamburinum, Tridentino innixum, in casu videtur cum hoc ab eis contrahi, eo quia sufficit designatio parentum, vel Parochi. Deinde, etiam dato quod fuisset periculum in mora, nullo modo adhibere debebat impubere ad tenendum infantem; licet enim jure communi ætas necessaria ad patris munus obeundum determinata non sit, & propterea Gobat. tom. 1. tract. 2. num. 555. dicat cum Barbosa, patrinum de jure communi esse posse juniorem suo filastro; immo puer septennis, dummodo rationis compos, & baptizatus, ac habens intentionem faciendi id, quod in simili casu faciunt alii patris, possit id præstare, contrahendo etiam cognationem spiritualem, juxta Sanchez, Basilium, Pontium, & alios à Diana consentiente citatos p. 10. tract. 16. respons. 29. vers. *notandum est hic;* nihilominus quia in hac Synodo Bononiensi lib. 2. c. 2. inter eos, qui rejiciendi sunt ab Officio patris, recensentur etiam impuberes, solam obstetricem potius adhibere debebat; nam, ut notum est ex Tridentino: non requiruntur necessario unus & una, sed sufficit unus, vel una.

CAS. II. Martinus ob rationabile motivum fuit dispensatus à Jejunio Quadragesimali. **Q.** an ex vi talis dispensationis immunis sit ab onere jejunandi etiam in Vigilia S. Mathiæ, & quatuor Temporibus occurrentibus in Quadragesima.

Respondeo cum distinct. Vel huiusmodi dispensatio fuit specialis, & ob aliquod particulare motivum universaliter extensa ad quamcumque diem, etiam speciali non dignam, ut sunt dies Veneris, ac Sabathi; & tunc dico, Martinum, durante eodem motivo, ex vi talis dispensationis immunem esse, ab onere jejunandi etiam in Vigilia, & quatuor Temporibus prædictis. Vel fuit generalis, & concessa juxta solitum propter aliquod motivum ordinarium, ob quod scilicet solet quidem dispensari, excipiendo tamen dies speciali nota dignos; & tunc dico, Martinum etiam durante motivo, ex vi talis dispensationis non esse immunem &c. Ratio utriusque partis est, quia dispensatio ex una parte vim recipit à voluntate dispensantis, ex alia, quæ speciali nota digna sunt, ni aliquo speciali modo exprimat, omnia esse censeatur cap. *quia periculosum* de sent. Excom. in 6. Porro in primo

ca-

casu voluntas dispensantis ex ipsamet speciali ac universali dispensatione satis innotescit, præcipue si ad urgentiam particularem motivi expositi, ob quod eadem dispensatio concessa fuit, habeatur reflexio; statim namque inde percipitur dispensantem voluisse concedere dispensationem proportionatam exigentiæ potentis; quæ propterea si tanta sit, ut sit opus dispensatione etiam diebus speciali nota dignis (quemadmodum, ultra relatos, sunt etiam dies Vigiliarum, & quatuor Temporum) pro his quoque concessa intelligatur, quamvis de iis facta non fuerit expressa mentio; siquidem illud habetur pro disposito, quod verisimiliter fuisset dispositum, si dispensans fuisset de hoc interrogatus, ut ex pluribus iuribus colligit Everardus in Topica Juris loco à simili. In secundo autem casu res ab opposito se habet: cum enim dispensatus non repræsenterit motivum exigens dispensationem adeo specialem & amplam, verosimile non est, quod Superior cum gravamine propriæ Conscientiæ voluerit hanc illi concedere, sed tantum, quod illi concesserit dispensationem generalem, nempe quoad illos dies, qui speciali nota digni non sint, adeoque quod exclusi intelligantur prædicti dies, quemadmodum intelliguntur exclusi dies Veneris, & Sabbati, quamvis hujusmodi exclusio expressa non fuerit. In generali namque concessione non veniunt quæ quis non esset verosimiliter concessurus, ut habet regula Juris in 6.

CAS. II. Agricola non habens par Boum, neque pecuniam ad eos emendos, dicit Petronio: Mutua mihi 30. aureos pro Bobus emendis, & farebot, à te conduxisse Boves, tibi que tradam quantum dari solet pro labore, quem fert par Boum. Q. an sine usura id peragi possit.

Respondeo negative: est enim mutuum Bobus conductis coopertum, ut fit manifestum consideranti, Boves in tali pecunia viventes numquam mori posse locanti, nec ullis expensis indigere. Hinc cessante omni periculo, & incommodo ex parte dantis 30. aureos, sine labe usuræ id peragi nequit. Dico, cessante omni periculo, & incommodo &c. Si enim mutuatus ratione hujusce mutui damnum aliquod, vel lucrum cessans pateretur, cui non subesset, si non mutuaret Agricola dictam summam, in tali casu posset utique, ad se indemnem servandum, quid aliud exigere ultra 30. aureos mutuatos, conformiter tamen ad regulas quoad mutuum traditas à sanis doctoribus.

M E N S E M A R T I I.

CAS. I. **D**UO Pauperes, unus fide talis, alter vere talis, ambo tamen viribus, ac corporibus validi, sed mirum in modum à labore abhorrentes, magnam pecuniæ summam ex collectis eleemosynis confecerunt. Q. an propter fictionem, & pigrum teneantur illam restituere veris pauperibus, & impotentibus laborare.

Respondeo, pauperem fictum teneri ad restitutionem; non sic pauperem verum. Ratio primæ partis est, quia in tali casu dantes eleemosynam decepti fuerunt circa objectum Misericordiæ, quod est miseria vera, non ficta; etenim misericordia ex D. Augustino, quem refert Angelicus 1. 2. q. 30. art. 1. est alienæ miseriæ in nostro corde compassio, ratione cujus tribui-

ur eleemosyna indigenti, ut ejus miseria releveretur. Jam vero deceptio circa objectum aufert consensum, ac propterea impedit translationem dominii, ut patet exemplo dotis relicte pro virgine, quæ si accipitur à puella solum putative tali, eam restituere tenetur, nisi à Majori Pœnitentiaro cum ea fuerit dispensatum. Addo, eos fuisse deceptos etiam circa causam finalem; licet enim charitas, & amor Dei sit causa faciendi eleemosynam in communi, & sic, ut dicam, sit causa remota; tamen causa proxima, ob quam fit eleemosyna huic in particulari, est ipsius miseria, quam repræsenterat, & cui propterea quis intendit subvenire, ut recte inquit Mastrius disp. 7. de Rest. in comm. q. 2. art. 2. num. 42. Cum igitur error circa causam finalem, utpote auferens consensum, reddat actum insubsistentem, ideo &c. Ratio secundæ partis est, quia ille quantumvis piger, erat tamen vere pauper. Advertit tamen & quidem recte Petrus Marchantius in Hor. Past. lib. 3. tract. 4. sect. 13. in fine, quod cum Apostolus dicat: *Si quis non vult operari, non manducet*; hujusmodi personæ pigre non merentur excusationem; homini namque dictum est: *In sudore vultus tui vesceris pane tuo*. Ee de muliere laude digna: *Digiti ejus apprehenderunt fusum . . . quasivit lanam, & linum, & operata est consilio manuum suarum*.

CAS. II. Pœnitens post diligens examen adhuc immemor numeri determinati peccatorum ejusdem speciei, expressit in confessione numerum magis verosimilem, addita particula *in circa*. Nunc numeri determinati memor, petit, an teneatur iterum de omnibus confiteri exprimendo numerum determinatum. Quid illi respondendum?

Respondendum, quod si numerus determinatus est minor numero verosimili expresso, aut in modico illum excedens, non esse necesse quidquam aliud exponere in Confessione, quia numerus minor jam in majori expresso erat inclusus, & modicus excessus fuit sufficienter expositus per *ly in circa*, quod in prudenti judicio habet aliquam extensionem. Si vero est major notabiliter, teneatur Pœnitens exprimere ea peccata, quæ hujusmodi excessum constituunt, ex gr. quis commisit 10. fornicationes, & confessus est, se commisisse 12. *in circa*, in hoc casu non est necesse quod Pœnitens iterum dicat, se fornicatum fuisse vigesies, sed sufficit quod dicat, se in præterita Confessione omisisse confiteri ex inculpabili oblivione quinque, aut sex fornicationes. Ratio est, quia *ly 12. in circa*, jam extendebat numerum ad duas, vel tres alias, non tamen ad octo alias; propterea illæ quinque, aut sex, quæ juxta prudens judicium in eo numero non includebantur, ideoque dicuntur constituere excessum respectivo notabilem; debent exponi in nova Confessione tamquam peccata oblita; ita Sporer, aliique. Neque dicas, peccatum semel expositum ut dubium, debere iterum exponi ut certum, quando ut tale cognoscitur; sicque etiam numerum expositum ut verosimilem debere iterum exprimi ut talem determinate, quando ita cognoscitur. Contra enim, transmissio antecedente, quod à pluribus negatur, signanter à Sporer, neg. conseq. Disparitas est, quia in primo casu peccatum neque fuit expositum quoad suam rationem essentialem specificam; ubi è contra per numerum proprie verosimilem fuit expressus idem numerus determinatus, si non arithmetice, saltem mo-

raliter, ut acute ostendit Puteobonellus de Pœnit. quæst. 3. art. 5. num. 12.

CAS. III. Confessarius ad extirpandam à Pœnitente consuetudinem proferendi verba turpia, imponit ei, ut quoties imposterum similia proferet, lingua formet Crucem in terra. Q. an Pœnitens teneatur id acceptare.

Respondeo affirmative, si Confessarius hanc judicat necessariam: eamque illi imponat ad aliquod tempus discretum, & exequendam in circumstantiis, in quibus absque infamia Pœnitens id peragere valeat. Ratio est, quia Pœnitens tenetur parere Confessario nedum ut Judici, verum etiam ut Medico: alias superflua in hoc esset potestas ligandi ad infirmitatis medicamentum, & Tridentinum superflue præscripsisset Confessariis, quod satisfactionem imponant, nedum in vindictam, & castigationem præteritorum criminum, sed etiam ut frænum retrahens à futuris. Et hic nota, primo: hanc non esse in casu irrationabilem, & indiscretam; cum ex una parte aliquando nullum aliud remedium, experientia teste, sit hoc efficacius; & ex alia hujusmodi consuetudinarii multoties præbeant scandalum, cui, quantum fieri potest, est obviandum. Secundo, velle se submittere iudicio Dei quoad satisfactionem, esse simul velle diutius protrahere, quam par sit, partem integram Sacramenti, maxime si quis intendat Deo satisfacere in Purgatorio. Deinde quis est certus quod eo ibi? Tertio, obligationem eam faciendi esse quid determinatum, ut recte tradit Viva; si tamen ista obligatio determinata non censeatur sufficiens, imponatur Pœnitenti etiam aliquid aliud.

MENSE APRILIS.

CAS. I. **L**ælius viri valde nobilis, ac divitis filius, illectus magna pulchritudine Cajæ filiae Villici, spe Matrimonii eam defloravit, & ex animo cum ea inivit jurata sponsalia de futuro. Nunc tamen prævidens maxima inconvenientia infallibiliter secutura, si cum ipsa Nuptias ineat; consultit Parochum, an præmissis non obstantibus, possit tuta conscientia ab hisce nuptiis abstinere, quamvis sponsa enixe instet pro illarum celebratione. Attenditur Parochi responsum.

Responsum Parochi est, Lælium in casu nedum posse, verum etiam debere ab hisce nuptiis abstinere. Ratio est, quia ex una parte hujusmodi inconvenientia juxta communem sententiam præbent motivum plusquam sufficiens dissolvendi sponsalia etiam jurata; juramentum enim non obligat, quando sine aliquo peccato etiam levi impleri non potest; immo nec quando illius implementum est contra bonos mores etiam naturales, ut perspicue tradit Glossa in cap. Si vero de jurejur. vers. Salutis æternæ. Ex alia stuprum non habet vim inducendi diversi generis obligationem, sed ad summum auget illam, quæ vi justitiæ oritur ex sponsalibus. Idcirco si imminens scandalum, si injuria, quæ parentibus, ac familiæ irrogaretur per hujusmodi nuptias, si denique rationabilis timor inimicitiarum & prædictam justitiæ vim taliter enervant, ut quamvis juramentum vim non immodicam alias superaddat sponsalibus, hoc non obstante, tum eorum-

dem sponsalium, tum juramenti in casu tota vis pereat, idem pariter dici debet de illa vi, ei superaddita à stupro; numquam enim virtus justitiæ potest aliquem obligare ad implendum opus, quod sine peccato, & scandalo non est ipsi liberum adimplere; cum nullum peccatum, quantumvis leve, possit cadere sub præcepto, & imperceptibile sit, quod quis simul obligetur præstare id, quod aliunde vitare tenetur. Neque dicas justitiam contractus exigere, ut cum jam puella ex parte sua conditionem impleverit se copulæ submittendo, sic Stuprator, quod sua inter est, impleat ipsam ducendo. Dico enim cum Giribald. & aliis, justitiam nihil aliud exigere, quam æqualitatem. Unde enim ratione nimis disparitatis inter hasce personas, non ponatur æqualitas nubendo, quia sic una pars, nempe familia viri nimis præjudicata maneret; ideo alia via debet deflorator satisfacere puellæ, & parentibus ejus: nempe ei dando tantam dotem, quanta puella sufficiat ad æque bene nubendum pro sua conditione, perinde ac si deflorata non fuisset; siquidem excessus dotis, maxime inter villicos, de facile sanat istam plagam; & futuræ honestati, ac parentum factæ interim consuli potest per ingressum puellæ in aliquod Monasterium, seu Conservatorium, ut advertit Cardinalis de Luca de Dote, disc. 142. num. 76. Et sane æquitas naturalis postulat, ut habeatur respectus etiam ad dedecus resultans nobili integræ familiæ ex altera parte, præcipue cum plurimum intersit ipsæmet Reipublicæ, ut nobilium familiarum decus integrum servetur. Hinc non esse in casu dispensandum à denuntiationibus inquit Pax Jordanus tom. 1. Eluc. Can. libr. 3. tit. 7. num. 51. immo Judex debet interdicere hujusmodi Matrimonium. Dicastillus de Sponsal. disput. 10. num. 16. & patet ex cap. Cum in tua de Spons. ubi Glossa, & Panormitanus. Neque sic impeditur, sed potius perficitur libertas Matrimonii; cum filius non habeat jus ad nuptias Patri, ac familiæ injuriosas. Dicastillus ibid. disp. 4. dub. 18. num. 179. Quod si opponas Ecclesiæ praxim, quæ in prosequendis causis sponsalium, maxime juratorum, nihil ducere consuevit sive Parentum dissensum, sive familiarum disparitatem. Nihil profecto veritati adversum dici potest, inquit Muscerula in eruditissima sua dissertatione super hanc materiam; siquidem praxis Ecclesiæ non ab arbitrario alicujus dicto, vel facto, sed à Summorum Pontificum responsis, à Sacris Canonibus Conciliorum, sive Generalium, sive Provincialium, tandem ab Episcopis ipsis in Synodalibus Constitutionibus addiscenda est. Hæc autem pro nostra stare sententia ipse fusissime ostendit. Sufficiat pro hunc Tridentini testimonium sess. 24. de reform. Matrim. cap. 1. dicentis, quod S. Dei Ecclesia ex justissimis causis Matrimonia isti similia semper detestata est, atque prohibuit.

CAS. II. Petronius pluribus debitis magnæ considerationis gravatus, relictus fuit ab uxore defuncta dominus pinguis dotis, sicque potens commode suis creditoribus satisfacere, si in statu viduali perseveret; secus vero si transeat ad secunda vota. Q. an in hoc casu possit licite iterum contrahere Matrimonium.

Resp. cum distinctione: Vel Petronius iterum non contrahendo incurrit grave periculum incontinentiæ, vel non. Si non, dico ipsam non pos-